

Gemeente Geldrop Mierlo
Ondernemersplan t.b.v. de Stichting Molens Geldrop-Mierlo
De molens 't Nupke in Geldrop en de Standerdmolen in Mierlo.

1. Aanleiding/Voorwoord:

Voor u ligt het ondernemersplan dat geschreven is om te komen tot de oprichting van een Stichting voor Molen 't Nupke, te Geldrop en de Standerdmolen, te Mierlo.

Het ondernemersplan is afgestemd met vele deskundigen en is zorgvuldig doorgerekend op haalbaarheid. Aanleiding is het voornemen van de Gemeente Geldrop Mierlo om gemeentelijke gebouwen te verkopen/af te stoten, die niet in dienst staan van een gemeentelijke kerntaak.

In de besluitvorming over de kerntakendiscussie heeft de gemeenteraad een opdracht geformuleerd over het afstoten van gemeentelijke gebouwen. De molens 't Nupke en de Standerdmolen voorzien niet in een gemeentelijke kerntaak en komen voor afstoting in aanmerking.

In overleg met de vrijwillige molenaars is verder onderzocht wat de mogelijkheden zijn m.b.t. eventuele eigendomsoverdracht, verzelfstandiging en/of eventuele stichtingsvorm. In de gemeenteraad is afgesproken dat overdracht zorgvuldig moet gebeuren. De wens van de Stichting in oprichting is om de molens op een eigentijdse manier een actief onderdeel te laten zijn van Geldrop-Mierlo. En in bredere context dit waardevol industriële erfgoed voor de komende generaties te behouden. Het behoud van molens is een verantwoordelijkheid van ons allemaal.

2. Samenvatting:

Het plan om 't Nupke en de Standerdmolen te verzelfstandigen is ambitieus, maar zeker ook financieel uitvoerbaar. Het bestuur van de Stichting zet allereerst in op realisatie van het scenario zoals omschreven in de financiële paragraaf. Voorwaarde is wel dat de Gemeente Geldrop-Mierlo en de Stichting overeenstemming bereiken over de omschreven "bruidsschat" en de jaarlijkse financiële bijdragen aan de instandhouding van de molens alsmede andere ondersteuning waar nodig.

Omdat het traject van substantiële fondsenwerving over het algemeen een zaak van lange adem is, is het zaak hiermee zo spoedig mogelijk te beginnen. Als het Stichtingsbestuur zich gesteund weet door alle betrokkenen, kan zij verder om dit unieke plan uit te voeren.

3. Inleiding / Historie:

"t Nupke" Geldrop:

De rijks monumentale molen 't Nupke (Brabants voor nopje, knoopje of bultje) in Geldrop is een belt-korenmolen. Hij dankt zijn naam aan het stuk grond wat destijds werd genaamd 'Nupke'.

't Nupke is gebouwd in 1843 door de uit het Belgische Overpelt afkomstige Anthonij Sevens, hij was niet alleen de bouwer maar ook eigenaar en molenaar.

De molen is van het type ronde stenen beltmolen, d.w.z. de buitenkant van de molenromp is van steen en tegen de romp ligt een verhoogde voet van zand, een z.g. 'belt'.

De molen heeft 1 koppel kunststenen en 1 koppel natuurstenen ("blauwe stenen") en is nog steeds geheel maalvaardig, er wordt dan ook nog regelmatig graan tot consumptiemeel gemalen.

In 1978 heeft de gemeente Geldrop de molen aangekocht waarna hij een grote restauratie onderging, op de Nationale Molendag 1980 werd hij officieel weer in gebruik genomen.

De Standerdmolen Mierlo:

De rijks monumentale standerdmolen is een windkorenmolen die zijn naam ontleent aan de zware verticale houten spil, de stander of standaard, waarop het rechthoekige houten molenhuis rust. De kast kan om deze stander draaien, wat noodzakelijk is om de molen te kunnen kruien. De onderkant waarop de kast rust (is momenteel half gesloten, maar in de nabije toekomst wordt deze naar het origineel weer gesloten). De standerdmolen zou gebouwd zijn omstreeks 1640. Het was een banmolen die eigendom was van de heren van Mierlo, die hem verpachtten aan molenaars. De molen stond destijds op het Hei-eind (later ook Molenheide genoemd), een heidegebied tussen Geldrop en Mierlo. De oorspronkelijke locatie van de Standerdmolen op de Heide is bekend en weer zichtbaar gemaakt in het landschap.

De molen werd in 1860 door de nieuwe eigenaren, de familie Branten, naar de dorpskern van Mierlo overgebracht. De molen werd in 1956 eigendom van de gemeente Mierlo waarna hij grondig werd gerestaureerd.

Hiermee heeft de gemeente Geldrop-Mierlo 2 volwaardige en in goede staat zijnde molens die mogen worden gezien als levende monumenten, zichtbare cultuur uit een nabij verleden.

4. Strategische inbedding:

Nederland en molens zijn al eeuwenlang aan elkaar verbonden. Molens behoren tot Nederlands meest herkenbare monumenten. Het zijn, net als kerktorens, watertorens en vuurtorens, bakens in het landschap, herkenningspunten in het silhouet van steden en dorpen. De molens 't Nupke en de Standerdmolen dragen tevens bij aan de herkenbaarheid van Geldrop-Mierlo, zoals weinig andere bouwwerken dat kunnen. Vandaag de dag hebben molens een belangrijke functie in de collectieve beleving van ons land, hebben soms nog de authentieke functie en leveren een bijdrage aan toerisme. De Rijksoverheid heeft in een halve eeuw veel bereikt, ruim duizend molens zijn gered en gerestaureerd, het beroep van molenaar en molenmaker bleef bestaan en veel van de oude kennis en vaardigheden rondom de molen bleef behouden.

Ondanks de status als icoon vraagt het behoud van molens om voortdurende aandacht. Waarom is Nederland molenland? Allereerst omdat er ruim 1200 complete molens staan, het merendeel heeft de status van Rijksmonument. In de provincie Noord-Brabant staan ongeveer 130 molens. Nu is het aantal niet het belangrijkste criterium, omdat er in andere Europese landen meer staan. In Nederland zijn molens vooral symbolisch voor onze eeuwige strijd tegen het water. De molen is samen met de tulp en de klomp het "landmark" van Nederland.

5. Waar staan we en waar willen we naar toe?

De gemeente Geldrop-Mierlo heeft besloten de molens 't Nupke en de Standerdmolen als gemeentelijk gebouw af te stoten.

De wens van de Stichting is om de molens door de vrijwillige molenaars draaiende te laten houden t.b.v. behoud van ons nationale, regionale en lokale erfgoed. En bij te dragen aan de beleving, educatie, participatie en kennisoverdracht hiervan.

6. Missie/visie/doelstellingen:

Missie:

Omdat erfgoed “van iedereen “ is wil de nieuwe Stichting inzetten op het vergroten van maatschappelijk/duurzaam rendement van de molen ‘t Nupke en de Standerdmolen door deze op vernieuwende wijze te presenteren aan een breed publiek.

De beleving van de beide molens is gericht op alle inwoners en tevens op toeristen en recreanten die de Gemeente Geldrop-Mierlo en de regio bezoeken.

- De educatie richt zich op jeugd en jongeren, scholen uit Geldrop-Mierlo en omgeving.
- Participatie richt zich op “sharing the mill” d.m.v. onder meer een lidmaatschap van de ‘Stichting vrienden van de molens ‘t Nupke en de Standerd.
- De kennisoverdracht zorgt ervoor dat middels een actuele site via de digitale snelweg kennis van de molens in woord en beeld bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar wordt.

Visie:

“Wie wat bewaart, heeft wat !” luidt een gezegde. Net zo goed als een archief het geschrevene erfgoed bewaart, de bibliotheek het gedrukte, vertegenwoordigen onze monumenten het gebouwde erfgoed. De gemeente Geldrop-Mierlo heeft de molens jarenlang goed en duurzaam onderhouden.

Doel:

Het in stand, draaiend en maalvaardig houden van de molens en het verrichten van al wat met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. De Stichting dient het algemeen belang en heeft geen winstoogmerk. De overige subdoelen van de Stichting zullen nauwkeurig in de statuten worden omschreven.

7. Organisatie:

Vanuit de Gemeente Geldrop-Mierlo zijn als gesprekspartners/adviseurs betrokken: de heer Steven Arnold en de heer Martie Jeuken.

Stichtingsbestuur “molens Geldrop-Mierlo i.o.”

De heer A.D.M. Steenbakkers, voormalig wethouder van de gemeente Geldrop-Mierlo.

Mevr. J.C.G.M. Berkers-Romonesco, secretaris Heemkundekring Myerle.

De heer W.J.H. van den Nosterum, eigenaar financieel adviesbureau.

De heer J.F. Hoekstra, voormalig docent bouwkunde.

Secundaire betrokkenen:

Molenstichting Noord Brabant:

De Molenstichting Noord-Brabant zet zich in voor de ongeveer 130 molens die nog in het Brabantse land staan. Het doel is het bevorderen van het behoud van molens en restanten van molens in Noord-Brabant.

Erfgoed Brabant

Voor vragen, bijvoorbeeld over de regelgeving, organisatievormen of restauratiesubsidie rond molens kan contact worden opgenomen met de molenconsulente van Erfgoed Brabant.

Vereniging De Hollandse Molen:

De molenvereniging van Nederland tot behoud van molens in Nederland.

Stichting vrienden van de Standerdmolen en vrienden van ‘t Nupke. Deze stichtingen moeten nog worden opgericht.

Gilde van vrijwillige molenaars, Peellandse molenstichting en vele anderen.

8. Fondsenwerving:

De Stichting wil voor die partijen die zich binden aan de Stichting een betrouwbare partner zijn. Daarbij hoort een degelijk onderbouwde aanvraag in de lijn van de doelstelling van de geveer, heldere afspraken en een transparante verantwoording.

De Stichting wil geen middel onbeproofd laten om door fondsenwerving de noodzakelijke middelen te genereren. Wat het minimaliseren van de kosten/investeringen betreft is het denkbaar dat noodzakelijke investeringen in het onderhoud goedkoper uitvallen door zelfwerkzaamheid en/of indien aan/onderaannemers de ANBI status van de Stichting benutten door sponsoring in natura c.q. aftrekpost voor de vennootschapsbelasting. Belangrijk te weten is dat fondsen het alleen interessant vinden indien substantiële investeringen aan de donateur kunnen worden gelabeld. Je zou voor bijv. de vervanging van een wiekenkruis gemakkelijker iemand kunnen vinden dan voor klein onderhoud.

Om doelgericht en succesvol fondsen te kunnen werven is een plan noodzakelijk. Binnen de Stichting zijn enthousiaste personen met ervaring op dit gebied en zullen zich met een daar op toegesneden netwerk verdienstelijk maken. Achter de hand zijn nog altijd professionele fondsen.

Mogelijkheden waaraan wordt gedacht:

Voor de fondsenwerving zal een onderdeel van de reeds op te richten stichting worden opgericht. Voor de stichting wordt een ANBI status aangevraagd (een Algemeen Nut Beoogde Instelling). Dit houdt in dat giften, gedaan aan deze stichting, aftrekbaar zijn voor de inkomsten/vennootschapsbelasting.

De stichting zelf kan tevens in aanmerking komen voor de vrijstelling van erf- en schenkbelasting.

Op termijn is het nog mogelijk het onafhankelijke keurmerk CBF (Centraal Bureau Fondsenwerving) te ontvangen. Het CBF verstrekt 1e graads keurmerken en certificaten aan fondsenwervende goede doelen instellingen, die voldoen aan strenge eisen. Goede doelen instellingen met het CBF keurmerk genieten het vertrouwen van geveerpubliek en donateurs.

- Benaderen voor donatie relevante fondsen.
- Activeren om eenmalig of periodiek te schenken aan de molenstichting. Dit is eenvoudig en de fiscus helpt daarbij. Wie 5 jaar of langer een vast bedrag schenkt en deze schenking notarieel vastlegt, kan het bedrag jaarlijks voor 125% van de inkomstenbelasting aftrekken.
- Schenken voor als u er niet meer bent: Wie in zijn testament een gift opneemt voor de Molenstichting beschermt dit unieke monument, ook voor later.
- Jaarlijks een verantwoording sturen naar leden, vrienden en donateurs, fondsen en belangstellenden.

9. Financieel plan:

Nader te omschrijven

Kosten molen

De kosten van de molens kunnen opgesplitst worden in regulier (dagelijks) onderhoud, contractonderhoud en (planmatig) groot onderhoud. Het dagelijks onderhoud zijn kleinere werkzaamheden die ongepland voorkomen, zoals kleine herstellingen en onverwachte gebreken. Contractonderhoud is bijvoorbeeld het controleren van de bliksembeveiliging. Er zijn echter ook grotere planbare werkzaamheden die eens in de X jaar voorkomen. Dit kunnen erg grote onderhoudsposten zijn, zoals het vervangen van houten balken aan de staart (de lange en korte schoren) en het vervangen van de stelling.

Er zal de komende jaren groot onderhoud uitgevoerd moeten worden om een "nul- situatie" te creëren voor wat betreft de technische staat.

Scenario:

Nader te omschrijven.

Indieningseisen:

- De molens zijn gelegen binnen het grondgebied van de provincie Noord-Brabant.
- De molen wordt opengesteld voor publiek.
- In geval van een complete molen draait en waar mogelijk maalt de molen.
- Het project heeft de instemming van de Molenstichting Noord-Brabant.
- Voor het project is een omgevingsvergunning verleend.
- Aan het project liggen ten grondslag een projectplan, een positief advies van de Monumentencommissie voor het restauratieplan, een bouwhistorische verkenning evenals sluitende begroting.